

Høringsnotat – Planprogram for Regional vannforvaltningsplan for Trøndelag og Bottenhavet vannregioner 2028-2033 med hovedutfordringsdokument

Stjørdal kommune har følgende innspill til grunnlagsdokumentene for rullering av regional vannforvaltningsplan for Trøndelag og Bottenhavet vannregioner 2028-2033:

Planprogram

1. Forslag til forbedringer av planprogrammet

Planprogrammet oversiktlig og strukturert. Det kommer tydelig fram hva som er målet med planprogrammet og prosessen framover.

I forslag til nytt planprogram er også Bottenhavet vannregion inkludert. Dette samsvarer med et helhetlig vannforvaltningsprinsipp som følger nedbørsfelt.

Nye nasjonale føringer for arbeidet med å oppdatere de regionale vannforvaltningsplanene må inkluderes i vannforvaltningsplan med tiltaksprogram.

2. Viktige tema eller utredninger som mangler eller bør få forsterket oppmerksomhet i planprogrammet

Trøndelag Vannregion har valgt å dele utfordringene inn i fire kategorier. Inndelingen gir en god oversikt over utfordringsbilde, og inkluderer utfordringer som ikke bare påvirker mange vannforekomster, men også påvirkninger som har spesielt stor konsekvens eller påvirkninger på vannforekomster med spesielt stor verdi. Dette gjør hovedutfordringsdokumentet for vannregionen mer nyansert i beskrivelsen av utfordringene for å nå miljømålene.

Flere naturverdier og naturtjenester får forsterket oppmerksomhet i kommende planperiode. Vassdrag med spesielt stor verdi bør utredes nærmere av statsforvalteren der hvor det er behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det burde utdypes hva forsterket oppmerksomhet innebærer videre i planprosessen og i forvaltningsplanen.

Gruveforurensning er en utfordring med spesielt stor konsekvens, men er også et tema som trenger også forsterket oppmerksomhet, da dette påvirker flere viktige vassdrag. Langsiktige konsekvenser og grad av påvirkning er lite undersøkt. Det er et stort behov for en nasjonal utredning med planer om konkrete tiltak for å nå hindre videre påvirkning på vannforekomstene.

3. Innspill til forslaget om å inkludere planretningslinjer i vannforvaltningsplanen

Hensikten med å inkludere planretningslinjer er å sikre at vannmiljøhensyn blir ivarettatt tidlig i planprosessen og oppnå helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften. Det er derfor fordelaktig å ta med planretningslinjer i kommende vannforvaltningsplan for å understreke planens betydning med forpliktige føringer for kommunal forvaltning og planlegging.

4. Innspill til den nye organiseringen av vannområdene og VRU

Kommunene ser på den nye organiseringen av vannområdene som positiv. Omorganiseringen har tydeliggjort strukturen på vannforvaltningsarbeidet. Det har også styrket den vannfaglige kompetansen i vannregionen og lagt til rette for tettere samarbeid med vannområdene i Trøndelag vannregion og god lokal forankring.

5. Innspill til forslaget om å inkludere en utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU) i vannforvaltningsplanen

En konsekvensutredning skal gi en framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet. Å inkludere konsekvensutredningen som et eget kapittel i vannforvaltningsplanen bidrar til å tydeliggjøre effektene av gjennomføring av vannforvaltningsplanen.

6. Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter kan delta i arbeidet?

Det kommer tydelig frem i forslag til plan for medvirkning i planprogrammet når og hvordan ulike myndigheter skal delta i arbeidet på et overordnet nivå. Arbeidsutvalgene og sektorvise møter vil foregå løpende i rulleringsperioden, men planlagte møtetidspunkt er ikke oppgitt i planen. Det er fylkeskommunen som vannregionmyndighet som kaller inn til disse møtene.

Periode for offentlig ettersyn og høring av selve vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram (fase 2) kommer fram i rammeplan for forvaltningsarbeidet (figur 3). Fase 2 kunne vært tydeliggjort i tabell med forslag til plan for medvirkning.

7. Er det tydelig når og hvordan ulike interessenter / organisasjoner kan delta i arbeidet?

Det framstår noe uklart når og hvordan interessenter/ organisasjoner kan delta. I planprogram står det at dette skal avklares vannområdevis. Dermed vil ikke et slikt planprogram ikke gi videre detaljer om mulighet for deltakelse i arbeidet utover at det vil arrangeres møter i perioden 2024-2027.

For å sikre god medvirkning er det viktig at det etableres samordningsarenaer på alle nivåer. Vannområdekoordinatorer vil bistå i organiseringen en slik samordning vannområdevis og sikre lokal forankring. Strukturen her vil dermed være noe ulik, og det er lite hensiktsmessig å gå videre inn på dette i planprogrammet.

Hovedutfordringsdokumentet

Hovedutfordringsdokumentet skal beskrive de viktigste utfordringene i vannregionen som kan hindre at miljømålene ikke nås. Dokumentet gir en god oversikt over de ulike utfordringene i regionen som helhet. Utfordringene er i større eller mindre grad relevante for det enkelte vannområde.

For Stjørdalsvassdraget vannområde er mange av disse utfordringene høyst relevante og beskriver ulike påvirkninger og andre utfordringer som kan hindre måloppnåelse dersom det ikke utføres tiltak. Det er ofte en kombinasjon av flere utfordringer som påvirker vannforekomster og fører til forringelse av miljøtilstand.

1. Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet?

Miljøtilstand og påvirkninger er tilstrekkelig beskrevet. Det er viktig å være tydelig på at kunnskapsgrunnlaget er svakt for mange vannforekomster og at det, på grunn av manglende kunnskapsgrunnlag, ligger en usikkerhet i beskrivelse av miljøtilstanden.

Kantvegetasjon er sterkt tilknyttet flere av hovedutfordringene. Verdien av kantvegetasjon, og utfordringer med å etablere og sikre en tilstrekkelig kantsone for vannforekomstene, bør framkomme i hovedutfordringsdokumentet. Kantvegetasjon er en sektorovergripende planutfordring som gjelder for mange påvirkningsdrivere som jordbruk, urban utvikling og transport.

2. Finnes det kunnskap som kan bidra til en bedre beskrivelse av påvirkningene?

Avrenning fra landbruket til vannforekomstene er ikke kartlagt for Trøndelag vannregion tidligere. Statsforvalteren er i gang med arbeid nå for å modellere slik avrenning. Dette kan bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag for å vurdere utfordringene med næringsavrenning i Stjørdalsvassdrage vannområde.

Det er ofte god lokal kunnskap som kan bidra til å gi en bedre beskrivelse av ulike påvirkninger som har konsekvens for vannforekomster i vannområde. Denne kunnskapen er i midlertidig ikke like enkelt å finne fram til. Møter med interessenter og organisasjoner er viktige for å kunne få fram slik kunnskap.

3. Er de nødvendige virkemidlene på plass for å gjennomføre tiltakene det er behov for?

Det er generelt for lite økonomiske midler for å få gjennomført nødvendige tiltak. Miljødirektoratets tilskuddsordning bidrar til å få gjennomført gode tiltak, men mange tiltak blir nedprioritert grunnet begrenset økonomisk ramme.

I flere saker er det ønskelig at utfordringer blir løftet på nasjonalt nivå. Dette gjelder særlig gruveavrenning, men også i større plan- og byggesaker hvor statlige aktører er involvert som tiltakshaver/forslagsstiller. Planprogrammet bør konkretisere hvordan samarbeid mellom statlige sektormyndigheter og kommune skal organiseres i saker med overlappende ansvar eller hvor ansvarsforhold er uavklart. Problemstillinger med å sikre et godt vannmiljø i slike komplekse saker er for omfattende for enkeltkommuner å håndtere.

Oppsummering

Stjørdal kommune stiller seg bak forslag til planprogram, sammen med hovedutfordringsdokument, for det videre arbeidet med å oppdatere den regionale planen for vannforvaltning for perioden 2028-2033.

Planprogrammet legger premissene for arbeidet med ny regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram. Vannforvaltningsplanens formål med å sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet gjennom fastsetting av miljømål kommer tydelig fram innledningsvis i høringsdokumentet.

Det bør utdypes hva forsterket oppmerksomhet innebærer videre i vannforvaltningsplanen.

Omorganisering av vannområdene og VRU har tydeliggjort strukturen på vannforvaltningsarbeidet, og styrket lokal forankring og samarbeidet i Trøndelag vannregion.

Utfordringer som gruveforurensning må løftes fram i planprogrammet. Her er det behov for en ansvarsavklaring i tillegg til utredninger og tiltaksplaner for å hindre videre forurensning. Utredninger for vannforekomster med spesielt stor verdi må også prioriteres videre i arbeidet mot ny regional vannforvaltningsplan for å kunne ivareta viktige naturverdier og naturtjenester.

Planprosessen er godt beskrevet med forventningene til myndighetene som har rett og plikt til å delta i prosessen. Muligheten for å delta for andre interessenter er noe vagere beskrevet, men vil ha en noe annen struktur hvor vannområdene er mer involvert i organiseringen.

Hovedutfordringsdokumentet inkluderer de viktigste utfordringene for Stjørdalvassdraget vannområde. Inndeling av hovedutfordringene i fire kategorier bidrar til sortere ulike påvirkninger og tydeliggjøre de overordnede utfordringene.

Manglende kunnskapsgrunnlag bør understrekes tydeligere i beskrivelsen av miljøtilstand i hovedutfordringsdokumentet.

Kantvegetasjon må løftes fram videre i planarbeidet, og det må utvikles mål og tiltak spesifikt rettet mot å stanse og reversere utviklingen den negative utviklingen for kantvegetasjon mot vassdrag.

Det er behov for økt økonomisk bistand til vannforvaltningsarbeidet, samt også bistand til samordning mellom statlige aktører og kommune for å få gjennomført større vannmiljøtiltak.